

Involverende forældresamarbejde og børns dannende fællesskaber

Både børnehaveklasseledere og forældre har været der mange gange – i forsøget på at bygge relationer i børnegruppen og forældregruppen op – der mangler nogen. Forældre som af den ene eller anden grund ikke er med, men mangler, fordi alle i et inkluderende fællesskab har betydning og er med til at give fællesskabet mening. I projekt "Alle forældre med fra skolestart" har målet været at få alle forældre godt med fra skolestart.

Af Kirsten Birk Lassen, projektleder i projekt "Alle forældre med fra skolestart" og tidligere forperson for Skole og Forældre København.

Der findes masser af aktiviteter, portaler og gode forslag til hvordan man kan styrke forældresamarbejdet. Alligevel har vi igen og igen måtte erkende, at det er svært at få alle forældre med og i løbet af skoletiden er der mange, der falder fra. I Skole og Forældre København oplevede vi, at der var brug for at gøre noget andet end at finde på nye aktiviteter. Vi ville et spadestik dybere og få en mere grundlæggende forståelse af, hvad der er på spil i forældresamarbejdet.

Sideløbende hermed løber en diskurs om et anspændt skole-hjem-samarbejde, hvor forældre møder pligtskyldigt op, og skolen slider på forældrenes overskud. For nogen er det en virkelighed og for andre ikke.

Samtidig ville vi gerne lade alle børn være vidne til et forældresamarbejde, som har en lethed og en gensidig glæde. Et samarbejde som er

forbundet med muligheder frem for pligt, båret af et samarbejds miljø, hvor man møder hinanden med åbenhed og nysgerrighed. Et miljø som kan smitte af på børnenes skolegang og give dem en oplevelse af, at de relationer og det fællesskab, de på skolen er en del af, er forbundet med meningsfuldhed og glæde.

Et sådant forældresamarbejde kommer ikke altid af sig selv. Vi ville af-dække og indhente gode eksempler

på, hvad der kunne gøres. Resultat blev en samskabelsesmodel, som med sin systematik og tre principper, giver et godt bud på, hvordan et inkluderende forældresamarbejde kan faciliteres. Modellen vender vi tilbage til. Først vil jeg lige kaste lys over, hvad det inkluderende forældresamarbejde skal til for.

Et dannende fællesskab

Når børn begynder i skole, begynder en mangeårig dannelsesrejse.

Dannelse handler grundlæggende om at blive en del af noget større. Det kan være en større verden, hvor man får kendskab til et fag og fagets begreber og erkendelser, eller det kan være fællesskaber på skolen, i klassen og mellem klassekammerater.

På dannelsesrejsen åbner man sig for andre, lytter til andre og forholder sig anderledes end man plejer. Det vil sige, at man træner en inkluderende indstilling til andre, hvor man møder det nye eller uvante med et åbent sind. På den måde gør man sig nye erfaringer, der igen og igen gør ens verden større og mere indsigtsfuld.

Som forælder er man en del af skolens dannelsesrejse. Dels fordi forældrene har betydning for, hvorledes børnene finder deres skolegang meningsfuld og møder skolens verden med åbenhed og nysgerrighed, dels fordi forældrene selv påvirker og påvirkes af skolen og de roller og relationer forældrene indgår i.

Forældrene er således med på rejsen – som det understøttende bagland der inspirerer og motiverer til dannelse.

Tre principper for inkluderende forældresamarbejde

Et samarbejde hvor forældrene er godt med, er et samarbejde som gi-

ver plads og mulighed for at byde sig til på mange forskellige måder.

Man har således ikke på forhånd defineret rollerne for forældrene, da det er noget der etableres og skabes i det fælles samarbejde. Et sådant samarbejde finder vej i en faciliteret ramme, der er rummelig og giver mulighed for, at forældrene kan deltage og byde sig til – hver på sin måde.

Til at facilitere samarbejdet er der udviklet et værktøj, som vi kalder for "samskabelsesmodellen". Samskabelsesmodellen består af 3 principper som er definerende og bærende for samarbejdet i de arenaer,

1. Forældrene inviteres til deltagelse, har lyst hertil og praktisk mulighed herfor

2. Forældrene præsenteres for måder at være åben og nysgerrig på og gør sig erfaring med at være med på skolens dannelsesrejse

3. Børnenes involveres i arenaen og har kendskab til de voksnes gensidige oplevelser med åbenhed og nysgerrighed

Figur 1: Samskabelsesmodel – forkortet udgave

hvor skole og hjem møder hinanden. De tre principper handler om, at man som forældre, ombord på skolens dannelsesrejse, får lyst til at tage del og oplever, at man er en del af noget større og har mulighed for at gøre sig erfaring med, hvordan man selv og andre forholder sig åbent og nysgerrigt – til de andre forældre, til skolens ansatte og til hinandens børn. Endeligt er der fokus på, at børnene delagtiggøres i de voksnes erfaringer.

For at vide om man er på rette vej med samskabelsesmodellen, har vi i materialet givet en række forslag til hvordan samarbejdet ser ud. Vi peger på tegn både i forhold til forældre og personalet:

Tegn hos forældrene:

- forældre føler sig hjemme/godt tilpas i skolen
- forældre giver positiv feedback – viser begejstring, munterhed, glæde
- forældre taler med oprigtighed og ærlighed
- forældre forsøger at forstå og tage andres perspektiv.

Tegn hos personalet:

- glæder sig over/med forældrene
- griner med forældrene

- har tillid til, at forældrene kan rumme udfordringer i børnegruppen og favne hinandens børn
- lytter og stiller spørgsmål

Hvornår – er der tid hertil?

Ambitionen med projektet var, at der ikke skulle investeres mere tid – hverken fra forældre eller medarbejdere. I projektet er derfor udpeget de mest centrale anledninger til hvornår samskabelsesmodellen kan bruges. Anledninger som vi allerede kender i dag, men som i mange tilfælde kan gøres endnu mere inkluderende og dannende.

Der er i projektet peget på ni allerede kendte aktiviteter, som er beskrevet ift. hvad faciliteringen skal lykkes med, hvilke forberedende overvejelser man kan gøre sig, og en række konkrete aktiviteter man kan lade sig inspirere af. Af de ni aktiviteter kan f.eks. nævnes den første skoledag, det første forældremøde, legegrupper eller skole-hjem samtalen.

”Vi gør det allerede”

– nu bare endnu mere tydeligt
I projektet har 4 pilotskoler arbejdet med nogle af de ni aktiviteter. Flere siger at den samskabende tilgang i virkeligheden ikke er så meget anderledes end hvad man i forvejen

gør. Men arbejdet med modellen gør, at man nu mere tydeligt ved, hvorfor man gør det, at man har en systematik omkring det, og i fællesskab ved hvad det skal føre til.

Det betyder, at mulighederne med forældrene bliver større og ens eget arbejde nemmere – særligt i det øjeblik der opstår udfordringer eller noget i børnefællesskabet bliver svært.

Alle forældre med fra skolestart

Projekt ”Alle forældre med fra skolestart” blev igangsat i marts 2022 og afsluttes marts 2023. Projektet er finansieret af Skole og Forældre København og Københavns Kommune.

I projektet har deltaget 4 københavnske pilotskoler og lektor Lars Geer Hammershøj fra Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU) har assisteret med viden og sparring omkring samskabelse og dannelse.

Materiale, eksempler og baggrundsviden kan findes på www.skole-foraeldre-kbh.dk. Her kan du også hente podcasten med Lars Geer Hammershøj og Kirsten Birck Lassen om samskabende forældresamarbejde og dannende fællesskaber.

Har du spørgsmål er du velkommen til at skrive på mail: kirsten@skole-foraeldre-kbh.dk frem til 31. maj 2023.

Herefter på mail: kbo@folgeskabet.dk

Hop om bord

Legende Læring. Lærerig Leg.

Hop om bord er et undervisningsmateriale, der giver mulighed for at arbejde med sproglig opmærksomhed, bogstavindlæring og den første læse-skriveindlæring på en legende og medrivende måde. Se samtlige materialer på

www.hopombord.dk

Forlaget Jesper